

Krafl, Pavel

Neznámá konfraternitní listina třeboňské kanonie (1416) z archivu v Klosterneuburgu

Studia historica Brunensia. 2013, vol. 60, iss. 1-2, pp. [109]-113

ISBN 978-80-210-7685-3

ISSN 1803-7429 (print); ISSN 2336-4513 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/132820>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

PAVEL KRAFL

NEZNÁMÁ KONFRATERNITNÍ LISTINA TŘEBOŇSKÉ KANONIE (1416) Z ARCHIVU V KLOSTERNEUBURGU¹

Abstract:

The author publicizes an unpublished confraternal document by the provost and convent of Canons Regular of St. Augustine in Třeboň dated the 3rd February 1416 addressed to St. Dorothy's Monastery in Vienna. The document is kept in an archive of the Klosterneuburg Monastery, where the preserved remains of the St. Dorothy's Monastery's archive are deposited. The document by the Třeboň monastery dated 1416 does not have any special characteristics in comparison with the other confraternal documents written in the Roudnice circle of convents of Canons Regular of St. Augustine; it shows textual similarity to most of the other documents.

Key words:

Canons Regular of St. Augustine; canonry; confraternity; document; Třeboň; Wien.

Kláštery řeholních kanovníků sv. Augustina² byly podřízeny jurisdikci diecézního biskupa, neexistovaly mezi nimi vazby po církevně-správní rovině, absentovalo centrální řízení řádu. Absenci formálně-právních vazeb do jisté míry suplovaly vazby konfraternitní, jimiž kanonie mezi sebou vytvářely bohoslužebné a modlitební společenství. Naším cílem je edičně

---

¹ Vzniklo s podporou na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace RVO:67985963.

² Přehledy bádání o řádu viz K r a f l , Pavel: *Výzkumy středověkých dějin středoevropských klášterů řeholních kanovníků sv. Augustina*. Acta Universitatis Reginae-hradecensis, Facultas Paedagogica – Humanistica 1, 2008, s. 171–182; T ý ž : *Debemus caritatis operibus ferventer intendere.* “ *Výzkumy dějin řeholních kanovníků sv. Augustina v Čechách a na Moravě období středověku za uplynulá desetiletí.* Časopis Matice moravské 128, 2009, s. 147–169.

zpřístupnit českému prostředí neznámou a dosud nepublikovanou konfraternitní listinu probošta a konventu řeholních kanovníků z Třeboně ze dne 3. února 1416 vydanou pro kanonii sv. Doroty ve Vídni. Nachází se v archivu kláštera Klosterneuburgu, kde jsou pozůstatky archivu někdejšího kláštera sv. Doroty ve Vídni uloženy. Klášter sv. Doroty byl založen za přispění kanonie v Dürnsteině, do které původně přišli kapituláři z Třeboně.³

Jaroslav Kadlec v monografii o treboňském klášteře řeholních kanovníků konfraternitní listinu nezaznamenává. V kapitole věnované konfraternitám píše o úmluvě treboňských augustiniánských kanovníků s vídeňskou kanonií z roku 1418.⁴ Odkazuje se na originální pergamenovou listinu z Národního archivu v Praze, kterou vystavil probošt vídeňského kláštera a tamní konvent dne 19. května 1418 ve prospěch opata a konventu kláštera v Třeboni.⁵ Konfraternitní listinu treboňských pro vídeňské nezná. Naopak Floridus Röhrig, autor pasáže o kanonii sv. Doroty ve svazku ediční řady *Österreichischer Chorherrenbuch* věnovaném rakouským klášterům, nezná listinu z roku 1418 a zmiňuje listinu z roku 1416.⁶

Listina z 3. února 1416 je pergamenovým dokumentem. Ohlášeny jsou pečeti opata a konventu treboňského kláštera, na pergamenovém proužku je přivěšena špičatě-oválná pečeť opata Ondřeje, pečeť konventu je ztracena. Textově se listina nevymyká z řady ostatních konfraternitních listin roudnického okruhu konventů řádu řeholních kanovníků sv. Augustina, vykazuje podobnost s většinou listin.⁷ Přihlédneme-li k drobným (mini-

³ *Die ehemaligen Stifte der Augustiner-Chorherren in Österreich und Südtirol*. Red. Floridus Röhrig, Klosterneuburg 2005, s. 54, 663; Kadlec, Jaroslav: *Kláster augustiniánských kanovníků v Třeboni*. Praha 2004, s. 82.

⁴ Kadlec, J.: *Kláster*, s. 81.

⁵ Kadlec, J.: *Kláster*; s. 86, pozn. 15. Jedná se o listinu: Národní archiv Praha, AZK, ŘA Třeboň, i. č. 153; *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV. (1378 dec.–1419 aug. 16.)*. V-1-2. Edd. Karel Beránek et Věra Beránková. Praegae 2007, č. 1180, s. 229–230.

⁶ *Die ehemaligen Stifte*, s. 671.

⁷ Stov. *A boldogságos szüzzöl czimzeit Vág-ujhelyi prépostság története*. Ed. Bertalan Reviczky. Trenczén 1897, s. 172–173, č. 14; Kráfl, P.: *Dokumenty konfraternitni czeskich, morawskich i śląskich klasztorów z pierwszej połowy XV wieku. Z archiwum klasztoru kanoników regularnych laterańskich w Krakowie-Kazimierzu*. Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie 48, 2003, s. 9–29; Týž: *Konfraternita lanškrounského kláštera s kladským z roku 1382*. Kladský sborník 6, 2005, s. 201–206; Týž: *Počátky konfraternit řeholních kanovníků sv. Augustina v Kazimierzi s konventy z Čech a Moravy. Edice konfraternitních listin kláštera Těla Páně z moravských archivů*. In: Przemijanie i trwanie. Kanonicy Regularni Laterańscy w dawnej i współczesnej Polsce. Materiały z Międzynarodowej Konferencji zorganizowanej z okazji 600-lecia fundacji opactwa Bożego Ciała w Krakowie. Red. Kazimierz Łatak – Irena Makarczyk, b. m. [Kraków] b. d. [2008], s. 209–216; K r a -

málním) textovým odchylkám nejrozšířenějšího schématu listin zmíněného okruhu, je listina třeboňských řeholních kanovníků totožná např. s listinou vydanými třeboňským opatem a konventem pro lanškrounského probošta a konvent roku 1387.⁸

1416 Febr. 3. Třeboň.

Andreas praepositus et fratres monasterii sancti Egidii CRSA in Třeboň Pragensis dioecesis confraternitatem cum monasterio sanctae Dorotheae in Wien contrahunt decernuntque pro fratribus defunctis domorum suarum suffragia in missis, psalmis et orationibus facere.

Sigg. in scidulis membranaceis appendent: 1. Andreae, abbatis monasterii in Třeboň; 2. conventus eiusdem monasterii deperditum est.

Autogr. membr. Lat., Archivum monasterii in Klosterneuburg, sign. D 1416 II 3. - In dorso: „Witignaw 1416“.

‡In‡ Dei nomine amen. Quoniam secundum Apostolum omnes „unum corpus sumus in Cristo“,¹ debemus caritatis operibus frequenter || intendere, ne scindamur ab huius corporis unitate, que eciam magis pro illis fiunt necessario, qui iam extra statum || merendi positi transeuncium penarum subduntur rigori. Proinde ergo nobis fratri Andree, Dei gracia abbati mo||nasterii sancti Egidii canonicorum regularium in Wytignaw² ordinis beati Augustini Pragensis diocesis, et fratribus nostris utile et salubre visum fuit, quod pro nostri necnon Wyenensis³ monasterii ad synctam Dorotheam eiusdem ordinis Pattaviensis⁴ diocesis, preteritorum, presencium et futurorum fratribus defunctis suffragia in missis, psalmis et oracionibus sanctis fierent, quatenus iidem fratres gracia Dei opitulante ad curie celestis gaudia celerius pervenirent. De fratrum itaque nostrorum necnon honorabilis viri

f l , Pavel – Mutlová, Petra – Stehlíková, Dana: *Řeholní kanovníci sv. Augustina v Lanškrouně. Dějiny a diplomatář kláštera*. Práce Historického ústavu AV ČR, řada B Editiones, sv. 7. Praha 2010, s. 139–140, 151–155, 178–179, 181–183, 205, 220–221, 230–231, 242–244, 285–286, č. 13, 18–20, 28, 30, 39, 42, 44, 47, 53; Národní archiv Praha, AZK, i. č. 5, 7, 12, 14, 122, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 136, 145, 146, 149, 151, 153. Schema ovlivnilo též konfraternitní listiny kartuziánů ze Spiše; K r a f l , P.: *Dokument konfraterni klasztoru kartuzów Lapis Refugii na Spiszu dla kanoników regularnych w Kazimierzu pod Krakowem z 1495 roku*. Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie 49, 2004, s. 9–13; T ý ž : *Konfraternita kartuziánů ze spišského Lapis Refugii s řeholními kanovníky z Kazimierze u Krakova z roku 1495*. Studia Historica Tyrnaviensia 14–15, 2012, s. 96–100.

⁸ K r a f l , P. – Mutlová, P. – Stehlíková, D.: *Řeholní kanovníci sv. Augustina v Lanškrouně*, s. 153–154, č. 19.

domini Egidii, prepositi monasterii prenominati, et conventus ipsius connivencia et consensu in Domino inter nos fraternitate contracta decrevimus, ut fratris professi unius vel plurium nostri sive predicti monasterii die obitus intimato ^apsalmis consuetis, ^a scilicet „Verba mea“⁴⁵ et cetera, in capitulo lectis, vigiliis in choro et {in} missa defunctorum pro ipsius seu ipsorum animabus cantetur,^b consequenter quilibet sacerdotum ipso vel alio die leget unam missam, dyacones vero, subdiacones et acoliti unam quinquagenam psalmorem et fratres conversi centum oraciones dominicas cum totidem *Ave Maria* explebunt. In die autem anniversario psalmi predicti, vigilie minores et una tantum missa sub nota sine commendacione tenebuntur, nisi quis tunc vellet missam specialem legere, quod non improbamus, sed laudamus. Item decrevimus addicientes ad premissa, ut participes efficiamur in vita pariter et in morte missarum, oracionum, abstineniarum, vigiliarum, elemosinarum omniumque bonorum, que in domo nostra et in domo sepedicta per presentes nostros divina dignabitur clemencia operari. In premissorum omnium testimonium nostrum et conventus nostri sigilla presentibus sunt appensa. Datum et actum in monasterio nostro Wytignawiensi anno Domini millesimo CCCXVI^o, III^a die mensis Februarii.

^{a-a} *em. sec. chartam in Krafl – Mutlová – Stehliková, Řeholní kanovníci sv. Augustina, p. 139–140, n. 13.* „psalmi consueti“^a A. - ^b *em. sec. chartam n. 13 (ibidem).* „cantata“^a A.

¹ Rom. 12, 5. – ² Třeboň. – ³ Wien. – ⁴ Passau. – ⁵ Ps. 5, 2.

AN UNKNOWN CONFRATERNAL DOCUMENT OF THE TŘEBOŇ MONASTERY (1416) FROM THE KLOSTERNEUBURG ARCHIVE

Monasteries of the Canons Regular of St. Augustine were subordinated to jurisdiction of the diocesan bishop; there were no bonds on an ecclesiastical-administration level and a central control of the order was also absent. The absence of formal legal bonds was partly substituted with confraternal bonds, through which canonries formed a mutual liturgical and prayer community. The author of the article publicizes an unknown and hitherto unpublished confraternal document by the provost and convent of Canons Regular in Třeboň dated the 3rd February 1416 addressed to St. Dorothy's Monastery in Vienna. It is located in an archive of the Klosterneuburg Monastery, where the preserved remains of the St. Dorothy's Monastery's archive in Vienna are deposited. Jaroslav Kadlec does not mention the confraternal document in his monograph on the Třeboň Monastery. In a chapter dedicated to confraternities, he writes about a convention between the Třeboň Augustinian canons and the Vienna canonry in 1418. He refers to an original document from the National Archives in Prague, which was issued by the provost of the Vienna Monastery and the convent on 19th May 1418 for the benefit of the abbot and convent of the monastery in Třeboň. He is

unaware of the confraternal document sent from Třeboň to the Vienna Regular Canons. The document by the Třeboň monastery dated 1416 does not have any special characteristics in comparison with the other confraternal documents written in the Roudnice circle of convents of Canons Regular of St. Augustine; it shows textual similarity to most of the other documents.

